

An illustration of a courtroom scene. In the center, a green robot with a smiling face and a black visor stands behind a wooden bench. To its right, a human judge in a dark blue robe stands with hands clasped. In the foreground, several children are seated in wooden chairs, looking towards the judge and robot. A large wooden scale of justice is mounted on the wall behind the judge. The background is a light green wall with a blue flag on the left.

Robot Rechter

Hoe Nieuwe Technologieën de Rechtspraak Veranderen

Dr. Alice Dejean de la Bâtie

Dr. Dorris de Vocht

Copyright: © Alice Dejean de la Bâtie

DOI: <https://doi.org/10.56675/aet2rr>

ISBN: 9789403786995

Ontwerp: DOORLORI / Lori Lenssinck

Robot Rechter

Hoe Nieuwe Technologieën de Rechtspraak
Veranderen

Dr. Alice Dejean de la Bâtie

Dr. Dorris de Vocht

Hoe Tim een ramp ontdekt

Toen Tim thuiskwam van school, was hij in een slecht humeur. Hij had op het schoolplein op Alma gewacht, want ze liepen meestal samen naar huis, maar ze was niet komen opdagen. Alma, die vergeten was hem te vertellen dat zij die dag eerder uit was, was blijkbaar al naar huis gegaan. Tim moest dus alleen naar huis lopen en mopperde over zijn zus, omdat hij gewoon niet op haar kon vertrouwen. Ze lette nergens op, vergat afspraken, verloor spullen en maakte dingen stuk. Geïrriteerd dacht Tim aan zijn fietshelm, die Alma vorige week had verloren nadat ze hem zonder te vragen had geleend.

Toen hij de voordeur opendeed, kreeg Tim een vreemd gevoel. Er klopte iets niet, maar hij wist niet precies wat. Het was muisstil in huis. Een

paar herfstblaadjes waren met hem mee naar binnen gewaaid en lagen nu verspreid over de keukenvloer tussen de kruimels van de gemberkoekjes die ze gisteren hadden gegeten. Die kruimels maakten duidelijk dat Alma inderdaad eerder thuis was gekomen. Ze was niet alleen hun afspraak vergeten, maar had dus ook niet op hem gewacht om samen een naschoolse snack te eten!

Terwijl Tim de woonkamer binnenliep, zag hij iets glinsteren op de grond. Toen hij dichterbij kwam, zag hij tot zijn grote schrik dat het zijn barnsteenfossiel was die in duizend stukjes op de grond lag. Het fossiel was een cadeau van zijn moeder, dat zij had meegebracht van een van haar opgravingen. Het was een replica van een echte fossiel van een gigantische hagedis, die haar team van paleontologen had gevonden.

Hij rende naar de oranje scherven en verzamelde ze voorzichtig. Hij probeerde vervolgens de fossiel weer in elkaar te zetten, maar dat was onmogelijk.

De stukken waren te klein, de puzzel was simpelweg te ingewikkeld. Er prikten tranen in zijn ogen. Op dat moment stormde Alma de kamer binnen, met haar koptelefoon nog op. Toen ze de verslagen blik van haar broer zag, deed ze de koptelefoon af en liep ze naar Tim toe. Toen zag ze de scherven van de gebroken fossiel op de grond liggen.

“Ik zei toch dat je er niet aan mocht komen!” riep Tim boos naar zijn zus.

“Ik heb helemaal niets gedaan!” protesteerde Alma, terwijl ze een stap achteruit deed. “Jij laat toch niemand met je fossiel spelen?”

“Dat komt omdat het geen speelgoed is!” antwoordde Tim verontwaardigd. “Jij hebt nergens respect voor. Net zoals met mijn fietshelm...”

Een beltoon onderbrak hen. Het was het gebruikelijke tijdstip waarop hun moeder hen via een videogesprek belde terwijl ze in het buitenland was voor een opgraving.

Hoofdstuk 2

Hoe hun moeder probeert te achterhalen wat er is gebeurd

“Mama, Alma heeft mijn fossiel kapotgemaakt!” riep Tim zodra de verbinding tot stand kwam.

“Alma, hoe kon je dat doen?” zei hun moeder streng.

Hun moeder probeerde haar dochter in de ogen te kijken, maar dat was moeilijk via de camera. Ze kon haar kinderen wel zien, maar hun gezichten waren te wazig om goed te kunnen zien wat er in haar kinderen omging. Op het kleine scherm van haar telefoon kon ze bijvoorbeeld niet het kuiltje zien dat in Alma’s linkerwang verscheen als ze iets te ver-

bergen had. Ook kon ze niet zien of Tim die ontwijkende blik had die hij meestal liet zien als hij een leugen vertelde. En het belangrijkste van alles was dat ze niet in de ogen van haar kinderen kon kijken om te begrijpen wat ze níet zeiden en om hen haar aanwezigheid, vertrouwen en liefde te laten voelen. “Ik heb niets gedaan!” protesteerde Alma. “Volgens Tim is alles altijd mijn schuld! Maar ik heb zijn stomme fossiel niet aangeraakt!”

“Jokkebrok!” schreeuwde Tim. “Ik zag maandag nog dat je de fossiel opakte en hem ondersteboven terugzette op de standaard.”

“Oké, ik wilde alleen iets checken,” mompelde Alma, gefrustreerd omdat ze betraht was.

Alma bewonderde Tims fossiel namelijk enorm en ging er geregeld stie-

kem naar toe als Tim er niet was om hem met zijn leven te bewaken. Ze zou nooit aan haar broer toegeven hoe jaloers ze was op het prachtige voorwerp. Maar dat weerhield Alma er niet van om af en toe stiekem naar het fossiel dat hun moeder aan Tim had gegeven, te kijken. Die middag, toen ze wist dat ze alleen thuis was, had ze opnieuw naar de gouden barnsteen gekeken en met haar vinger de donkere lijn van de ruggengraat van de hagedis gevolgd, die zo perfect zichtbaar was door de hars.

“Alma,” vroeg haar moeder opnieuw, “heb je vandaag het fossiel van je broer aangeraakt, ja of nee?”

“Ja,” bekende Alma blozend. “Toen ik eerder thuis kwam. Maar ik heb hem niet gebroken!” voegde ze er snel aan toe.

“Ze liegt! Ze liegt!” schreeuwde Tim, zijn moeders pogingen om te spreken overstemmend. Toen ze het opnieuw probeerde, onderbrak Tim haar opnieuw.

“Ze heeft toegegeven dat ze mijn fossiel heeft aangeraakt en dat bewijst dat ze hem heeft gebroken!” ging hij

verder, gebruikmakend van de benauwde situatie waarin zijn zus zich bevond. “Ze maakt altijd mijn spullen kwijt of kapot..”

“Houd je mond, Tim,” viel Alma hem in de rede. “Hoor je niet dat er een vertraging in de verbinding is? We kunnen niet horen wat mama zegt.”

“Laten we kalmeren,” zei hun moeder, terwijl ze probeerde geruststellend te klinken.

Ze pauzeerde even toen ze merkte dat het beeld bevroren was. Na een paar seconden kwamen de gezichten van haar kinderen weer in beweging, een teken dat de verbinding hersteld was, hoewel hun gezichten wazig bleven en de bewegingen op het beeldscherm schokkerig waren.

“Tim, laat je zus het uitleggen,” voegde ze eraan toe. “Alma, je zei dat het fossiel vanmiddag nog heel was en dat je het huis sindsdien niet meer uit bent geweest, klopt dat?”

“Precies! Ik was in mijn kamer naar muziek aan het luisteren en..”

“Rustig aan,” onderbrak haar moeder. “Ik kan je niet goed horen. De verbinding is vreselijk slecht en er is veel achtergrondgeluid.”

“Ik was in mijn kamer naar muziek aan het luisteren en aan het appen met Joan,” legde Alma uit. “Je kunt het haar zelf vragen.”

HOOFDSTUK 3

HOE JOAN DE VERDACHTE PROBEERT TE VERDEDIGEN

Met een paar klikken voegde Alma haar vriendin Joan toe aan het gesprek met hun moeder. Joans gezicht verscheen op het scherm naast dat van de moeder van de kinderen. Toen de verrassing van het plotselinge virtuele gezinsberaad was weggeëbd, zag Joan al snel de ernst van de situatie in en begreep ze dat Alma haar hulp nodig had. De details waren onduidelijk – Tim, Alma en hun moeder pratten door elkaar heen en Joans telefoonverbinding was slecht. Bovendien liep Joan door een drukke winkelstraat, wat het nog moeilijker maakte om te horen wat er werd gezegd. Maar Joan voelde dat Alma in serieuze problemen zat en dat haar moeder haar zwaar zou kunnen straffen. Ze

kon haar vriendin dus niet in de steek laten.

“Zeg tegen hen dat ik Tims fossiel niet heb gebroken,” smeekte Alma.

“Eh, ja, natuurlijk niet,” stamelde Joan.

“Ze weet helemaal niets! Ze was er niet eens bij!” protesteerde Tim.

“Maar we waren aan het appen,” hield Alma vol. “Joan, zeg dat we aan het appen waren!”

“Eh, ja, dat klopt,” zei Joan, terwijl ze probeerde zelfverzekerd te klinken. “Alma was met mij aan het appen en

ze heeft je fossiel niet gebroken.”

“Hoe kun je daar zo zeker van zijn?” Vroeg Tim

“Ik... ik ken haar. Ze zou zo iets nooit doen,” antwoordde Joan

Joan voelde dat haar inbreng niet genoeg was. Ze kon de uitdrukking van Alma's moeder niet goed zien, het beeld was te wazig, maar ze kon merken dat ze ongeduldig werd. Joan wenste dat ze naast Alma zat, zodat ze haar hand kon vasthouden om haar gerust te stellen en Tim een boze blik kon toewerpen om hem te laten stoppen met zijn beschuldigingen. Misschien zou ze kunnen voorstellen dat ze hun gesprek een andere keer zouden voortzetten in de keuken met een kop warme chocolademelk erbij. Net toen ze een laatste poging wilde doen om Alma te verdedigen, werd haar verbinding verbroken. Terwijl ze probeerde opnieuw verbinding te maken, kreeg ze een bericht van Alma: “Laat maar zitten. Mijn moeder heeft me net een maand huisarrest gegeven. Zo oneerlijk!!!!”.

Hoe oma Arlette met spiegels speelt

De volgende dag ging Tim alleen naar oma Arlette. Alma ging normaal gesproken mee om hun grootmoeder te bezoeken, op wie ze dol was, maar haar moeders straf maakte dat nu onmogelijk. Dat was haar verdiende loon, dacht Tim. Het zou haar leren om niet steeds andermans spullen kwijt te raken of kapot te maken.

“Een hele maand?” floot oma Arlette, toen

Tim haar over Alma's straf vertelde. “Dat is wel erg lang, vind je niet?” “Misschien... ik weet het niet...” mompelde Tim, terwijl hij nipte van de appelsap die zijn grootmoeder voor hem had ingeschonken.

“Word jij vaker voor een hele maand gestraft?” vroeg oma Arlette.

“Nee, eigenlijk niet,” gaf Tim toe, zich realiserend dat dit de eerste keer was dat hun moeder een van hen langer dan een week straf gaf.

“Dat is vreemd!” zei oma Arlette. “Was mama erg boos?”

“Dat is moeilijk te zeggen,” gaf Tim toe. “Ze was ver weg. We spraken elkaar online.”

“Ah! Dat verklaart alles!”

Met die woorden stond oma Arlette snel op en verliet de kamer. Tim bleef alleen achter met zijn appelsap, verbaasd over de plotselinge reactie van zijn oma en nieuwsgierig naar wat ze van plan was.

Even later kwam de oude dame terug met twee kleine spiegels. Ze gaf er een aan Tim, hield de andere voor haar eigen gezicht, en ging in haar naar lavendel en hooi geurende fauteuil zitten. Ze vroeg Tim om achter de stoel te gaan staan en zijn spiegel hoog genoeg te houden zodat hij

haar weerspiegeling in haar eigen spiegel kon zien. Tim keek geamuseerd toe terwijl hij nu het dubbel gereflecteerde gezicht van zijn oma kon zien, ondanks dat hij met zijn rug naar haar toe stond. Oma Arlette's gezicht verscheen in haar spiegel en dat beeld werd weer gereflecteerd in Tims spiegel. Natuurlijk was het beeld niet perfect – de spiegels waren bekrast en oma Arlette's handen trilden een beetje – maar toch kon hij haar zien, met haar vriendelijke ogen en zelfs een vleugje van haar ondeugende glimlach. Oma Arlette stelde voor om de rest van de middag zo te kletsen, wat Tim in het begin grappig vond. Maar na een paar minuten vroeg hij of hij terug mocht naar zijn gebruikelijke plek, recht tegenover haar zodat hij zijn oma recht in haar ogen kon kijken..

Hoofdstuk 5

Hoe oom Ruben's cliënten worden besproken

“Sorry oma, maar het is te vreemd om zo met u te praten! Bovendien kan ik alleen uw gezicht zien, maar u praat ook altijd met uw handen..”

“Dat is mijn Mediterrane achtergrond!” lachte oma Arlette. “Maar je hebt gelijk: dit is veel beter. Elkaar recht aankijken en in elkaars aanwezigheid zijn, is onvervangbaar. Misschien zou Alma gisteren niet zo zwaar gestraft zijn als je moeder in de kamer aanwezig was geweest.”

“Denkt u echt dat dat verschil had gemaakt?” vroeg Tim verbaasd.

“Geen twijfel mogelijk!” antwoordde oma Arlette. “Stel je voor dat we dit gesprek met die spiegels voerden, of door een raam, of met een lawaaige achtergrond waardoor we elkaar slecht kunnen verstaan, of met het

risico dat de verbinding ineens wegvalt! Dat zou absoluut niet hetzelfde zijn. Ik zou bijvoorbeeld niet eens merken dat je begint te twijfelen of Alma's straf wel eerlijk was.”

“U heeft misschien gelijk...”

“Ik ben niet de enige die er zo over denkt,” ging oma Arlette verder. “Je oom Ruben, de advocaat,

* klaagt altijd als zijn cliënten die in hechtenis zitten een hoorzitting op afstand hebben.”

kijk voor vitleg in de woordenlijst achterin

* “In hechtenis?” vroeg Tim, die niet helemaal begreep waar ze het over had. Hij wist dat oom Ruben mensen hielp die verdacht werden van strafbare feiten zoals inbraak, maar hij begreep niet wat ‘in hechtenis’ betekende.

“Zijn cliënten die al in de gevangenis zitten. Soms moet een rechter * een beslissing nemen, zoals of ze vrijgelaten worden of niet. In dat geval kunnen de cliënten óf naar de rechtbank worden gebracht, óf de hoor-

* zitting wordt op afstand gehouden.” *

“Wat betekent dat?” vroeg Tim.

“Dat betekent dat ze in de gevangenis blijven en via een scherm met de rechter praten. Net zoals jij en je moeder gisteren deden.”

“Waarom zou iemand dat willen?”

“Om te beginnen om te voorkomen dat ze vanuit de gevangenis naar de rechtbank gebracht moeten worden, wat soms een lange reis is. Ondertussen blijft de rechter in de rechtszaal. Het kan ook om veiligheidsredenen zijn, vooral als de gedetineerde gevaarlijk is. Het is ook sneller. En goedkoper.”

“Dat klinkt logisch!” gaf Tim toe.

“Dat is het ook,” beaamde oma Arlette. “Maar het maakt de communicatie ook moeilijker. Net zoals met onze spiegels. Bovendien kan je oom Ruben niet tegelijk in de rechtbank én in de gevangenis zijn. Hij moet dus kiezen. Als hij bij de rechter is, kan hij beter pleiten voor zijn cliënt om-

dat hij oogcontact kan maken, zijn stemgebruik kan aanpassen en allerlei subtiele signalen kan gebruiken die we vaak niet eens doorhebben, maar die veel invloed kunnen hebben op hoe we overkomen. Door bij de rechter te zijn, kan hij als advocaat beter begrepen worden en overtuigender zijn.”

Tim dacht terug aan de scène van de dag ervoor. Hij had het gevoel dat zijn moeder de sfeer

in de woonkamer niet volledig had begrepen. Als er één persoon was die altijd met haar blikken en gezichtsuitdrukkingen communiceerde, was het Alma wel. Voor de tweede keer vroeg Tim zich af of de straf van zijn

✖ zus wel **eerlijk** was. Zou ze zich beter hebben kunnen verdedigen

als hun moeder persoonlijk bij het gesprek aanwezig was geweest?

Hij dacht ook na over het gedrag van Joan. Gewoonlijk verdedigde ze de meest hopeloze kwesties met succes, maar deze keer had ze niets kunnen doen door de slechte verbinding. Als ze Alma een knuffel had kunnen geven om haar te troosten... Maar wat kun je doen als je op afstand bent? Niet veel, zo leek het. Dit bracht Tim op een ander idee.

“Maar als oom Ruben bij de rechter is, laat hij zijn cliënt helemaal alleen in de gevangenis!” merkte Tim op.

“Dat is het probleem. De gevangene heeft ook de aanwezigheid van zijn advocaat nodig. Om advies in te fluisteren of gewoon...”

“...om hem gerust te stellen,” vulde Tim aan, terwijl hij begon te begrijpen dat de situatie allesbehalve ideaal was.

“Precies,” bevestigde oma Arlette.

“Wat moeten we dan doen? Verbieden dat de rechter via een computer met de cliënten van oom Ruben praat?”

“Niet per se,” zei oma Arlette bedachtzaam. “Soms heeft het veel voor-

* delen. Maar als je een rechtszaak op afstand voert, moet je er wel voor zorgen dat **de rechten van de verdediging** worden gerespecteerd.”

“De rechten van oom Ruben?”

vroeg Tim verbaasd.

“De rechten van zijn cliënten!” corrigeerde oma Arlette. “Bijvoorbeeld, ze moeten zich verstaanbaar kunnen maken voor de rechter. Het is ook heel belangrijk dat de verdachten begrijpen wat er in de rechtszaal gebeurt, en waarom de rechter op een bepaalde manier beslist.”

“En tegelijkertijd moeten ze ook oom Rubens advies kunnen opvolgen,” voegde Tim eraan toe.

“Je bent een snelle leerling,” zei oma Arlette met een glimlach.

Hoe Tim de schuldige ontmaskert

Die nacht dacht Tim lang na over zijn gesprek met oma Arlette, over de cliënten van oom Ruben en over het spel met de spiegels. Toen hij thuiskwam, had Alma hem woedend aangekeken voordat ze haar kamer in was gestormd en de deur met een klap had dichtgegooid. Alleen achtergebleven in de keuken, had Tim aan tafel gezeten en wezenloos voor zich uit gestaard. Hij was zo gewend aan het constante geklets van zijn zus, over van alles en nog wat, dat de stilte in de kamer hem ongemakkelijk maakte. Dus ging hij maar vroeg naar bed.

Later die avond hoorde Tim zijn vader thuiskomen en zijn hoofd om de

deur van zijn kamer steken om hem welterusten te zeggen. Tim deed alsof hij sliep; hij had geen energie om te praten. Toen zijn vader naar

Alma ging, hoorde Tim hoe ze opnieuw klaagde over hoe oneerlijk ze behandeld was. Ze had dat stomme fossiel van haar idiote broer niet gebroken, maar zelfs als dat wel zo was, was een maand straf veel te lang!

Tim kon niet slapen. Iets klopte niet aan het hele verhaal. Hij lag te woelen in zijn bed, terwijl hij de gebeurtenissen van de afgelopen dagen opnieuw afspeelde in zijn hoofd. Alma had het fossiel aangeraakt. Toen had hij, Tim,

het fossiel in scherven op de grond aangetroffen. Niemand anders was in het huis geweest – hun moeder was weg, hun vader was aan het werk. Dus moest Alma het hebben gedaan! Tenzij... Plotseling schoot er een

gedachte door zijn hoofd. Hij sprong uit bed en sloop naar de keuken om iets te controleren. Het antwoord had daar al die tijd al gelegen!

De volgende ochtend was het zaterdag. Alma bleef de hele ochtend mokkend in haar kamer, terwijl hun vader lasagne maakte – het lievelingsgerecht van hun moeder – om haar thuiskomst te vieren.

Net voor de lunch, kwam hun moeder thuis. Tim haastte zich om haar een knuffel te geven en vroeg vervolgens aan iedereen om naar de keuken te komen. “Ik weet wie mijn fossiel heeft gebroken,” kondigde hij geheimzinnig aan, waardoor Alma nieuwsgierig genoeg werd om toch te komen luisteren.

“De eerste aanwijzing,” begon Tim op cryptische toon, “was de stilte. De stilte in de keuken toen Alma er niet was.”

“Als je ons hier alleen hebt laten komen om me een kletsmaajoor te noe-

men, ga ik weer weg!” dreigde Alma, terwijl ze opstond.

“Laat me uitpraten,” drong Tim aan. “Het is waar dat je luid bent, maar zelfs als jij niet in de keuken bent, is er altijd een beetje geluid, een zacht gezoem.”

Bij die woorden slaakten Alma en haar moeder een gillette van verbazing, terwijl ze tegelijk in de lach schoten. Hun vader keek hen echter

nog steeds verward aan.

“Een zoemend geluid? Waar heb je het over?” vroeg hij, nog steeds in de war.

“Misschien helpt de tweede aanwijzing, pap,” ging Tim verder. “Kijk naar de vloer.”

Iedereen keek naar de keukenvloer, die bezaaid was met een paar dode bladeren, kruimels en wat bloem die tijdens het bereiden van de lasagne was gemorst.

“Dat is vreemd,” merkte de vader op.

“Waar is...?” Hij pauzeerde, alsof hij het eindelijk begreep. “Archibald! Onze robotstofzuiger! Heeft hij jouw fossiel gebroken?”

“Precies!” bevestigde Tim, terwijl hij naar Archibald wees, het kleine ronde robotje, zo groot als een taart, dat stil in een hoek van de keuken geparkeerd stond.

De automatische stofzuiger was geprogrammeerd om door het huis te rijden op zijn kleine wieltjes en stof en kruimels op te zuigen. Archibald reed willekeurig rond, glipte onder meubels door en bereikte de verste hoekjes van de keuken en woonkamer. Het gezin was er allang mee opgehouden aandacht aan hem en zijn zachte gezoem te besteden. Toen ze het stofbakje van Archibald openden, vonden ze twee kleine stukjes barnsteen, wat hun vermoedens bevestigde.

“Maar ik dacht dat die apparaten ontworpen waren om obstakels te vermijden, niet om schade aan te richten,” merkte moeder op.

“Ik weet wie ons daarmee kan helpen,” zei Alma. “De moeder van Manuel – een jongen uit mijn klas – werkt als programmeur. Misschien kan zij eens naar onze robot kijken?”

Hoe Archibalds streken worden uitgelegd

Na het onderzoeken van de microchip en de geheugenkaart van de stofzuiger, had Manuels moeder snel door wat er was gebeurd. Ze legde uit dat Archibald de afgelopen week een update had gekregen van de fabrikant. Deze update zou de kleine robot moeten helpen om beter obstakels te herkennen en daarmee ongelukken te voorkomen.

“Klinkt als een goed idee,” merkte Alma op.

“In theorie inderdaad een uitstekend idee,” beaamde Manuels moeder. “Helaas was de update niet perfect. Toen Archibald de basis van het fossiel opmerkte, veroorzaakte een technische fout dat hij er tegenaan

botste. Het fossiel brak toen hij viel, en de robot beschouwde de stukken als afval.”

“Mijn kostbare fossiel, afval?” riep Tim geschokt.

“Dat is het probleem met technologische vooruitgang, zuchtte Manuels moeder. “Ze beginnen vaak met de beste bedoelingen, maar kunnen onverwachte of zelfs gevaarlijke gevolgen hebben. Omdat er niemand in de kamer was om hem te stoppen, probeerde Archibald de stukken barnsteen op te zuigen, maar ze waren te hard en te groot, wat opnieuw een technische fout veroorzaakte. De robot ging in ‘stand-

by'-modus, keerde terug naar zijn basis en stopte met werken.”

“Daarom was het stil en lagen er kruimels op de keukenvloer toen ik thuis kwam!” riep Tim uit. Hij draaide zich naar zijn zus en zei: “Het spijt me zo, Alma. Ik had je niet zo snel moeten beschuldigen.”

“Ik vergeef het je deze keer,” zei Alma met een glimlach. “Ik weet hoeveel je van dat domme fossiel hield.”

“Eind goed, al goed!” zuchtte hun moeder opgelucht. “Alma, is er iets wat je vanmiddag graag wilt doen, nu je straf is opgeheven?”

“Ik wil graag naar de sportwinkel om een nieuwe fietshelm uit te zoeken,” stelde Alma voor. “En misschien kunnen we er ook een voor Tim vinden... nu hij die van hem nog steeds niet gevonden heeft,” voegde ze er met een knipoog aan toe.

einde

Om verder te denken...

Vond je het avontuur van Alma en Tim leuk? Hier zijn wat vragen om je te helpen nadenken over wat er is gebeurd. Elk niveau wordt een beetje moeilijker, dus probeer ze maar eens!

Begrijpen

1. Waarom had Alma moeite om zichzelf te verdedigen tijdens het videogesprek, zelfs met de hulp van Joan? Hoe had Joan haar beter kunnen helpen als ze in dezelfde kamer waren geweest?
2. Waarom was het moeilijk voor Alma en Tims moeder om te begrijpen hoe haar kinderen zich voelden tijdens het videogesprek? Welke invloed hadden de technische problemen (zoals de slechte verbinding) op het verhaal?
3. Wat laat het werk van oom Ruben zien over de uitdagingen die advo-

caten tegenkomen als ze niet in dezelfde ruimte als hun cliënten zijn tijdens een hoorzitting?

4. Hoe ontdekten Tim en zijn familie dat de robot het fossiel kapot had gemaakt? Wat leerden ze hierdoor over het gebruik van nieuwe technologieën in het dagelijks leven?

Denk Dieper

1. Denk je dat de problemen die Alma en Joan tegenkwamen tijdens het videogesprek vergelijkbaar zijn met de uitdagingen die de cliënten van oom Ruben kunnen ervaren tijdens een hoorzitting op afstand? Hoe kan dit het recht op een eerlijk proces beïnvloeden?
2. Oma Arlette legde uit waarom in persoon met elkaar praten soms gemakkelijker is dan het gebruiken van technologie. Hoe zou dit verband kunnen houden met de manier waarop rechters, advoca-

ten en cliënten in de rechtbank communiceren?

3. Het gezin vertrouwde op technologie om hun huis schoon te maken. Denk je dat het altijd veilig is om technologie te vertrouwen, vooral in belangrijke situaties zoals rechtszaken?
4. Een technische fout zorgde ervoor dat Archibald de verkeerde beslissing nam door Tims fossiel als afval te zien. Denk je dat robots soms betere beslissingen kunnen nemen dan mensen, en zo ja, in welke gevallen?

Verken Grote Ideeën

1. Waarom is het belangrijk dat mensen in de rechtbank, zoals rechters, advocaten en verdachten, elkaar face-to-face zien? Hoe beïnvloedt non-verbale communicatie (zoals oogcontact of lichaamstaal) de rechten van de verdediging?

2. Hoe denk je dat technologie evenwichtig kan worden gebruikt in het rechtssysteem? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat technologie mensen helpt zonder hun recht op een eerlijk proces in gevaar te brengen? Welke beperkingen zou je voorstellen om te voorkomen dat we te makkelijk op technologie gaan vertrouwen?
3. Welke risico's denk je dat er bestaan als rechtbanken te veel vertrouwen op technologie, zoals videogesprekken of geautomatiseerde systemen, voor rechtszaken? Kan dit invloed hebben op hoe eerlijk een proces is of leiden tot strengere straffen?
4. In sommige landen vertrouwen rechters al op algoritmen om hen te helpen beslissingen te nemen. Denk je dat een robot eerlijker kan oordelen dan een menselijke rechter? Waarom wel of niet?

Juridische woordenlijst

Advocaat

Iemand die advies geeft over de wet en mensen vertegenwoordigt in de rechtbank. Advocaten helpen hun cliënten door hun zaak te bepleiten, juridische regels uit te leggen en hen te verdedigen als ze van een misdrijf worden beschuldigd.

Hechtenis

Hechtenis betekent dat iemand in gevangenschap wordt gehouden, zoals in een gevangenis, terwijl deze persoon wacht op een rechtszaak of uitspraak. Een persoon in hechtenis mag het gebouw niet verlaten totdat de rechter een besluit neemt.

Rechter

De persoon die verantwoordelijk is voor wat er in de rechtszaal gebeurt

en die luistert naar beide kanten van een zaak. De rechter neemt beslissingen op basis van de wet en het bewijsmateriaal en zorgt ervoor dat het proces eerlijk verloopt. Rechters kunnen ook bepalen of iemand schuldig is en welke straf passend is.

Hoorzitting

Een formele bijeenkomst in een rechtbank waar een rechter luistert naar bewijs en argumenten van beide partijen in een zaak. De rechter gebruikt deze informatie om een beslissing te nemen. Een rechtszaal is de locatie waar deze zaken worden behandeld en beslissingen worden genomen op basis van de wet.

Hoorzitting op afstand

Een type hoorzitting waarbij deelnemers, zoals de rechter, advocaten en de verdachte, communiceren via video of telefoon in plaats van fysiek aanwezig te zijn in de rechtszaal. Hoorzittingen op afstand worden vaak gebruikt als het moeilijk of onpraktisch is om iedereen op dezelfde plaats te laten samenkomen, bijvoorbeeld door afstand, gezondheidsre-

denen of tijdsdruk. Ondanks dat het op afstand is, moeten alle rechten van de verdediging gerespecteerd worden om een eerlijk proces te garanderen.

Eerlijk proces

Een juridisch proces waarin de rechten van alle partijen, vooral die van de verdachte, worden gerespecteerd. Het proces moet transparant, zonder vooroordelen en volgens de wet plaatsvinden. Het omvat het recht om gehoord te worden, een advocaat te hebben, ontlastend bewijs in te brengen en belastend bewijs tegen te spreken, zodat de uiteindelijke beslissing rechtvaardig en onpartijdig is.

Rechten van de verdediging

Fundamentele regels die ervoor zorgen dat een persoon die van een strafbaar feit wordt beschuldigd een eerlijk proces krijgt. Denk bijvoorbeeld aan het recht om te zwijgen of het recht op bijstand van een advocaat. Deze rechten garanderen dat de verdachte volledig zijn of haar kant van het verhaal kan vertellen, toegang heeft tot een advocaat, en

zichzelf kan verdedigen tegen beschuldigingen. De rechten van de verdediging zijn essentieel om ervoor te zorgen dat het proces eerlijk verloopt, zonder vooroordelen, en dat de verdachte niet ten onrechte wordt veroordeeld of gestraft.

De onderzoeker achter het verhaal

Dr. Dorris de Vocht

Dorris is universitair hoofddocent strafrecht aan Tilburg University. Ze geeft les en doet onderzoek naar hoe rechtssystemen werken en hoe ervoor gezorgd kan worden dat iedereen eerlijk wordt behandeld in de rechtbank. Ze richt zich op procedurele waarborgen, die ervoor zorgen dat rechtszaken rechtvaardig verlopen. Een groot deel van haar werk

heeft betrekking op nieuwe technologieën en de digitalisering van het rechtssysteem, en hoe deze veranderingen de rechtspraak kunnen verbeteren of ingewikkelder kunnen maken. Dit verhaal sluit aan bij haar onderzoek en helpt ons na te denken over hoe technologie eerlijkheid in de rechtszaal beïnvloedt.

De auteur van het verhaal

Dr. Alice Dejean de la Bâtie

Alice is universitair docent strafrecht aan Tilburg University. Met advies en uitleg van Dorris schreef Alice dit verhaal als onderdeel van een project om wetenschappelijk onderzoek toegankelijker te maken voor kinderen. Ze gelooft dat het werk van haar collega's essentieel en fascinerend is voor het begrijpen van onze samenleving en het bouwen van een rechtvaardigere wereld. Voor haar is het belangrijk om deze kennis te delen met kinderen, omdat zij de leiders van morgen zijn. Alice is ervan overtuigd dat kinderen complexe ideeën kunnen begrijpen, zolang deze op een eenvoudige en duidelijke manier worden uitgelegd. Denk jij dat ze gelijk heeft?

Wat is het Recht?

Dit verhaal maakt deel uit van de serie *Alma & Tim Learn about the Law*, een titel die we kunnen vertalen als: “Alma en Tim leren over het recht”. Deze serie is geïnspireerd door het werk van verschillende onderzoekers aan Tilburg University. Het is speciaal ontworpen voor jonge lezers en biedt een blik op de fascinerende wereld van de rechtenstudie, rechtvaardigheid en mensenrechten.

Maar wat zijn recht en rechtvaardigheid eigenlijk? Het recht bestaat uit regels die ons helpen om goed samen te leven. Deze regels vertellen ons wat we mogen doen en wat we beter kunnen vermijden, zodat iedereen zich veilig en gerespecteerd voelt. Rechtvaardigheid zorgt ervoor dat iedereen deze regels op een eerlijke manier volgt. Ze helpt om conflicten op te lossen en beschermt degenen die dat nodig hebben, waarbij ze ervoor zorgt dat iedereen met respect wordt behandeld. Door de avonturen van Alma en Tim ontdek je hoe belangrijk deze ideeën van recht en rechtvaardigheid zijn in ons dagelijks leven.

Wie heeft Tim's kostbare fossiel gebroken? In eerste instantie wijst al het bewijs naar zijn zus Alma. Hun moeder, die op een opgraving is, geeft Alma via een haerend videogesprek een strenge straf. Zaak gesloten – of toch niet? Een interessant gesprek met oma Arlette doet Tim twijfelen: is Alma wel echt schuldig? Wanneer hij dieper graaft, duiken verrassende aanwijzingen op, die leiden naar een onverwachte dader. Een prikkelend mysterie over waar-

heid, eerlijkheid en hoe technologie invloed kan hebben op of we ons echt gehoord voelen.

Dit verhaal maakt deel uit van de serie 'Alma en Tim leren over de wet', en is geïnspireerd door academisch onderzoek naar rechtvaardigheid, strafrecht en mensenrechten. Het bevat een juridische woordenlijst en vragen om jonge lezers te helpen nadenken over eerlijkheid, regels en hoe je opkomt voor wat juist is.

